

MIN BERÄTTELSE

av Anna-Greta Karlsson 2009

Den 5 september 1943 reste jag från Kisa och anlände till Stockholm, blev på Centralstationen mött av, jag minns inte vem, men någon från Krigsskolan. Så började min utbildning till mitt framtida kall som slumsyster.

Den 8 maj 1944 blev jag provlöjtnant, fick order till slumcentralen, en ”prövotid”. Men först fick jag åka till Kämparo, ett semesterhem i närheten av Södertälje, för att hjälpa till att ”ställa i ordning” för sommaren.

Juni, juli och augusti gällde en kurs på Södersjukhuset. Fick farväl från slumcentralen, mina nya order gällde krigsskolan, som assisterande hemofficer med ansvar för tvätten dvs. ”tvättsergeant”!

Det blev bara några veckor, för redan i oktober 1944 kom farväl och nya order som gällde slumstationen i Malmö. Där började det verkliga allvaret och fostran! Vi var fem slumsystrar, brigadören, det var hon som bestämde, så en major, två kaptener och provlöjtnanten, jag, som inget kunde fast jag haft ett arbete innan jag for hemifrån. Det var försakelseinsamling på gång, jag blev utkommenderad med en insamlingsbössa i handen för att gå till Värnhemsplatsen och kollektera! Resultatet var inte det bästa, så jag fick av brigadören veta att jag ”för all framtid hade förstört Värnhemsplatsen”. (Många tusen kronor har jag sedan samlat in under årens lopp.)

På den tiden hade vi provofficersläxor som skulle skrivas och sändas in varje månad, om jag nu inte minns fel. Skulle var ledig en eftermiddag i veckan, men det fick jag inte utan det blev läsa läxorna på kvällen. Det jobbiga var att jag inte hade en egen vrå att dra mig tillbaka till. Det blev att sitta i köket... Jag delade rum med en av kaptenerna.

Till julen: Vem skulle då pynta vår gemensamma bostad? Jo, brigadören. Det var ju också hon som helt bestämde vad hennes assistenter skulle utföra för arbete.

På barnkolonin fick jag självständigt sköta köket, inköpen slapp jag göra. På lördagseftermiddagen kom majoren från Malmö med vad hon hade fått på torget då lagades mat till söndagen. En gång när vi hade besök av överste Ordell och några andra slumsystrar, ville jag inte störa brigadören utan bad en av mina andra kamrater smaka av såsen, men det passade inte att jag ”gick förbi” henne!

Lönen var 11 kr i veckan plus mat och husrum. Det var då!

Något som var väldigt strängt var att vi måste titulera varandra. Det var att säga ”major och efternamnet”, ”kapten o s v”. Fick ett ”gott råd” en gång av kapten: ”Löjtnanten kom ihåg, bli aldrig DU med en provlöjtnant förrän löjtnanten vet om hon/han blir kvar”.

Hur vi skulle vara klädda var också föreskrivet och STRÄNGT. Arbetet: blå klänning, vitt förkläde, den stärkta vita kragen och svarta strumpor och skor, även på sommaren på barnkolonier och sommarhem (vedspisen värmd gott). Ett ”skurförkläde” och ett ”diskförkläde” ingick också i munderingen! Tvättmaskin fanns naturligtvis inte, det var att tvätta för hand. Stora tvättar när sommaren på kolonin var slut. Jag måste berätta: Det var sommaren 1945, barnen hade åkt hem, så nu var det dags att ta itu med stortvätten. Först

måste alla madrasser från barnens sängar tömmas på sitt innehåll: HALM. Skakas ordentligt, så tvättas, kokas, sköljas, ja det var mycket som skulle genomgå samma procedur. Ute öste regnet ner så när allt var tvättat och sköljt kunde vi inte hänga ut tvätten, den fick ligga i tvättkorgar ordentligt sköljd. Det fanns inga lutfläckar på den. Nåväl, brigadören som varit med barnen till Malmö kom hem. Hon sa: ”I morgon går jag ut och sträcker i tro”. Det var klämlinorna hon menade. På morgonen steg hon upp tidigt. Klämlinorna sträcktes mellan tallarna på tomten och tvätten hängdes upp. Brigadören bad: ”KÄRE GUD LÅT SOLEN SKINA OCH LÅT DET BLÅSA!” Tro det om ni vill, men när kvällen kom var tvätten torr, så när som några av de tjocka madrassvaren. En flicka som var anställd den sommaren utbrister: ”Syster Hulda måste ha tumme med GUD.”

1947 fick jag order till Bromma slumstation, liknande arbete som i Malmö. Men somrarna där var det sommarbarnen som gällde, jobbigt men spännande. I början på januari fick jag med mycket kort varsel farväl, då gällde ordern Solgården i Malmberget. Då var min chef inte glad. Tiden på Solgården blev drygt 1 år och 8 månader sedan gällde ordern Visby eller rättar sagt Gotland. Att vara på Gotland var mycket intressant och omväxlande. Jag var ofta i olika familjer och hos ensamma människor och hjälpte dem i deras hem, kanske fjorton dagar i sträck. Det var så att bussarna gick in till Visby på morgonen och ut till landet på kvällarna, därför måste jag bo hos den jag hjälpte.

Jag fick ju order till krigsskolan 1944 som ”tvättsergeant”. Jag har nu på senare år kommit underfund med att varje kadett var synad ”i sömmarna”. När jag började min tjänst i tvätten blev jag kallad till husmor och fick en bunt rapporter, som skulle fyllas i. Det skulle rapporters hur varje kadett utfört sin uppgift, då hon två veckor hjälpt till i tvätten. Egentligen tyckte jag inte om det. Men nu förstår jag att jag också som kadett varit iakttagen. Fröken Svea, som var anställd i tvätten hade fått framföra önskemål om vilken kadett som kunde vara lämplig som ”tvättsergeant”. Hon sa när hon träffade mig: ”Tänk att jag fick den jag ville ha!”

Ett par ord i början på en mening som snabbt avbröts väckte en undran hos mig. En av Krigsskolans officerare fick ett annat förordnande, hon reste då och besökte kårerna runt om i landet. I Visby träffade jag henne på kåren. När hon fick se mig utbrast hon: ”Men är ni... snabbt avbröt hon meningen. Hade KS-officerarna trott att jag inte var något att räkna med?”

Från den 8 maj 1944 till den 15 oktober 1963 hade jag elva chefer. Alla var olika personligheter, plus flera ansvariga på sommarbarnsexpeditionen bl.a. brigadör Malin Hägglund, överstelöjtnant Gustaf Stjernlöf, överstelöjtnant Ernst Lindberg och major Gregor Tengman.

Det fanns många slumsystrar, alla blev inte chefer. Assistenterna gjorde ett gott arbete, det var ”ut till folket” det praktiska arbetet som var så viktigt. Att med skurborsten i hand vittna om KÄRLEKENS GUD!

En av mina chefer sa vid ett tillfälle: ”Chefer blir ni nog, men om ni får någon assistent är inte säkert!” Vad rätt hon hade.

Så var då min assistenttid slut den 15 oktober 1963. Då började kapitel 2 i min tjänst som slumsyster.

*Anna-Greta Karlsson
Kisa, Februari 2009*